

Spoor van Licht, Advent 2022 Nicolaikerk

Week : 12-18 december (4^e zondag van de Advent)
Thema : Een spoor van licht – Voormoeders van Jezus
Lezing : Genesis 38: (1) 24-30; Mattheus 1: 1-17

Schets van het verhaal

‘Dauwt, hemelen, de Messias’, aldus de naam van deze zondag. Je kunt er aan toevoegen: ‘en als het de tijd nog niet is, zend ons een Tamar’.

Tamar en Juda, het is goed dit verhaal vooraf aan de dienst al gelezen te hebben gezien de compactheid van het geheel.

Juda zondert zich af van zijn broers, sluit zich aan bij een verder onbekende Chira en gaat in Adullam wonen. Je afzonderen van hen op wie de belofte van God rust en je aansluiten bij iemand voor wie dat niet geldt, is dat zo’n goed idee? Juda gaat naar Adullam; het is onduidelijk of die plaats op het moment van het verhaal nog Kanaänitisch is. Dat zijn vrouw een Kanaänitische is, dat is wel duidelijk en het is geen neutraal gegeven. Het is, naast het geloof in de God van Abraham, Izaäk en Jakob, ook de wereld van de afgoden binnengaan; de wereld van macht en van meer. Ze krijgen drie zonen, half joods, half Kanaänitisch. En we bedenken: Gods belofte aan Abraham liep via Izaäk naar Jakob en nu via Juda naar de halfbloed Er.

Deze oudste zoon huwt Tamar (= dadelpalm). Waarschijnlijk ook Kanaänitisch. Het is immers geen detail dat zij, in de nood van haar bestaan, geen beroep doet op God. Ze wordt al jong weduwe, kinderloos. Er is een zwagerplicht van kracht. De broer van de overledene, Onan, moet, zonder de weduwe te huwen, bij haar een kind, een zoon verwekken. ‘Opdat de naam van de overledene niet uit Israël zou verdwijnen’, dat wil zeggen: opdat in elke vrouw duidelijk zou worden dat Gods belofte met zijn volk open ligt. Onan verzaakt zijn zwagerplicht en doet daarmee niet alleen Tamar te kort maar ook de lijn die God voor mensen uittekent: leven is niet uitzichtloos. Onan sterft. Juda stuurt zijn schoondochter – o, schande voor haar! – terug naar haar familie met een vage belofte die eigenlijk een uitvlucht is. Voor de helderheid: de zwagerplicht is totaal anders dan het gebruik van draagmoeders, zoals bij Bilha en Zilpa (Genesis 30: 3-13) of in *The Handmaid’s Tale*.

Als Tamar door krijgt dat Juda haar bedriegt, neemt ze haar leven, haar toekomst, in eigen hand. Een gedurfd plan! Als hoer gekleed verleidt ze Juda, haar schoonvader. Ze wordt zwanger. Als onderpand van een nog uitstaande betaling vraagt ze hem het snoer met zijn zegel en zijn staf. Het zegel, gebruikt om documenten te ondertekenen, Juda’s pincode. Het hangt aan een snoer rond zijn hals; nu ziet iedereen dat het ontbreekt. De staf, met de persoonlijke tekenen van Juda erop; zijn tatoeage die nu zichtbaar ontbreekt. Juda wordt als het ware uitgekleed.

Wanneer duidelijk wordt dat Tamar zwanger is, volgt de uitspraak van Juda: verbranden, niet het latere stenigen. Juda heeft daar, naar de norm van die tijd, het recht toe. Het ouderlijk huis levert Tamar dan ook uit. De ontknoping is dat Juda schuld erkent en Tamar recht doet. Zij krijgt een tweeling. Net als bij Rebekka gaat het tussen die twee om een voorrangsstrijd: Peres, hij die zijn broer opzij duwt.

We lezen Genesis, het boek der geboorten. De geboorte van de mens, van Israël, en van de juiste verhouding van de mens en met name van Israël tegenover God. Voor het eerst in Genesis wordt

tegenover God en de mensen schuld erkend. Juist in dat 'schuld erkennen' ligt Juda's kracht, zijn waardigheid. Hier is hij het zichtbare teken van Gods geschiedenis met mensen. Want schuld erkennen, dat maakt ons niet klein, dat zijn we al, het maakt ons vrij. Wij erkennen onze schuld immers tegenover God! Gods weg met ons loopt niet om de schuld heen maar er dwars doorheen, breekt de schuld open en af en schept Licht

En langs die lijn van vreemdelingen (Tamar), onrecht (Juda), moed (Tamar), schuld belijden (Juda) en machtsvertoon (Peres), komt de Messias, zo troost Matteüs ons.

Ds. Kees Bouman

Vragen en stellingen, om over door te praten

Stelling:

Bij Genesis 38: 1: Of het nodig is of niet, de band met de gemeenschap, de gemeente, losmaken is een vorm van automutilatie (zelfverminking)

Vraag:

Bij Genesis 38: 2: Net als Esau doorbreekt Juda het 'vreemdeling zijn' van Abraham, Izaäk en Jakob, dat is: van deze God weten en met Hem rekenen. Hoe blijf je, heden, 'vreemdeling' in het alledaags bestaan?

Stelling:

Bij Genesis 38: 12a: Soms is wachten en geduld hebben de hoogste daad van verzet.

Stelling:

Bij Genesis 38: 24: De inzet voor recht blijft zinvol, ook als alles op niets uitloopt.

Vraag:

Bij Genesis 38: 25: In het Oude en het Nieuwe Testament heeft de vrouw een eigensoortige rol. Al zijn er ook Izebels, de vrouw is de gestalte bij uitstek die gericht is op Gods toekomst. Is die rol vertaalbaar naar de eigen tijd in samenleving of kerk?

Vraag:

Bij Genesis 38: 26: Wanneer heb ik voor het laatst 'het spijt me' gedacht, gezegd, gebeden?

Vraag:

Bij Genesis 38: 27: In Genesis 38 gaat het, opnieuw, om de voortgang van Gods belofte in de geschiedenis. Hoe vult u die voortgang in eigen geloven en leven in?

Desperate for Justice;
bron: Alicia Marks

Adventsproject diaconie

Deze weken sluiten we aan bij het project van Kerk in Actie: Jongeren in Israël en de Palestijnse gebieden

In Israël leeft de Joodse en Palestijnse bevolking dicht bij elkaar, maar ze hebben geen contact. Het Rossing Center for Education and Dialogue, christelijke partnerorganisatie van Kerk in Actie, wil hier verandering in brengen. Via een uitwisselingsprogramma worden Joodse en christelijke Palestijnse kinderen met elkaar in contact gebracht. De kinderen, in de leeftijd van 10-15 jaar, krijgen op hun eigen school lessen over elkaars cultuur en godsdienst. Daarna gaan schoolklassen bij elkaar op bezoek. Ze ontmoeten elkaar dan vaak voor het eerst en ontdekken dat de anderen net zo zijn als zijzelf. Ook zijn er trainingen en ontmoetingen voor de docenten. De ontmoetingen helpen om vooroordelen weg te nemen. Als Joodse en Palestijnse kinderen elkaar al jong leren begrijpen, geeft dat hoop voor de toekomst. Met deze collecte steunt u het vredeswerk in Israël en het wereldwijde zendingswerk van Kerk in Actie. Van harte aanbevolen!

Om te doen

Ga bij de koffie in de kerk eens het gesprek aan met iemand die je niet (goed) kent. Over wat Advent voor je betekent of een van de vragen van vandaag.

Gebed

Heer onze God,
We doen ons zo vaak
beter voor dan wie we zijn.
Maar elk huis heeft z'n kruis.
Soms komen familiespanningen juist met Kerst weer boven.
Jezus, Immanuel, we nodigen U daarom uit in onze families,
zodat we met U erbij
Uw diepe vrede mogen ervaren.
Juist met Kerst. Amen

(© Adventskalender PKN)

Voor de agenda:

- 15 december 10:30-14:00 uur: Kerstviering voor ouderen. Opgeven bij Marja Branderhorst via de [mail](#), of per telefoon: 06 83 59 36 63.
- 18 december 13:00-14:00 uur (inloop): Kerstklaastocht voor kinderen https://www.nicolaikerk.nl/klaaskersttocht_voor_kinderen?ldate=2022-12-18